Rozpoznávanie obrazcov - 3. cvicečenie Štatistika II.

Viktor Kocur viktor.kocur@fmph.uniba.sk

DAI FMFI UK

2.3.2020

Náhodná premenná

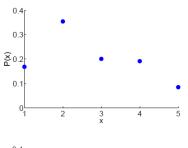
Náhodná premenná

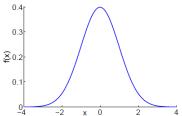
Funkcia, ktorej hodnota je určená výsledkom náhodného pokusu. Priraďuje číselnú hodnotu každému javu.

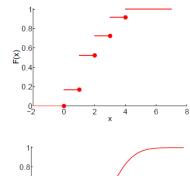
Distribučná funkcia

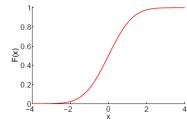
Distribučná funkcia - opisuje rozdelenie pravdepodobnosti náhodnej premennej definovanej na pravdepodobnostnom priestore.

Distribučná funkcia

Bernoulliho schéma

Bernoulliho schéma

Uvažujeme n na sebe nezávislých pokusov. Pradvdepodobnosť úspechu v každom z nich je p. Potom pre premennú X ktora označuje počet úspečných pokusov platí:

$$P(X=k) = \binom{n}{k} p^k (1-p)^{n-k} \tag{1}$$

Študent má vypracovať test, ktorý obsahuje 10 otázok a ku každej z nich sú 4 odpovede, pričom práve jedna je správna. Aké sú pravdepodobnosti, že študent, ktorý látku vôbec nepozná a volí odpovede náhodne, zodpovie správne a) aspoň 5 otázok b) najviac 5 otázok Riešenie a)

Študent má vypracovať test, ktorý obsahuje 10 otázok a ku každej z nich sú 4 odpovede, pričom práve jedna je správna. Aké sú pravdepodobnosti, že študent, ktorý látku vôbec nepozná a volí odpovede náhodne, zodpovie správne a) aspoň 5 otázok b) najviac 5 otázok

Riešenie a)

$$P(A) = P(X = 5) + P(X = 6) + P(X = 7) + P(X = 8) + P(X = 9) + P(X = 10)$$

Študent má vypracovať test, ktorý obsahuje 10 otázok a ku každej z nich sú 4 odpovede, pričom práve jedna je správna. Aké sú pravdepodobnosti, že študent, ktorý látku vôbec nepozná a volí odpovede náhodne, zodpovie správne a) aspoň 5 otázok b) najviac 5 otázok

Riešenie a)

$$P(A) = P(X = 5) + P(X = 6) + P(X = 7) + P(X = 8) + P(X = 9) + P(X = 10)$$

$$P(X=5) = \binom{10}{5} 0.25^5 \cdot 0.75^5$$

Študent má vypracovať test, ktorý obsahuje 10 otázok a ku každej z nich sú 4 odpovede, pričom práve jedna je správna. Aké sú pravdepodobnosti, že študent, ktorý látku vôbec nepozná a volí odpovede náhodne, zodpovie správne a) aspoň 5 otázok b) najviac 5 otázok

Riešenie a)

$$P(A) = P(X = 5) + P(X = 6) + P(X = 7) + P(X = 8) + P(X = 9) + P(X = 10)$$

$$P(X=5) = \binom{10}{5} \cdot 0.25^5 \cdot 0.75^5$$

$$P(A) = \sum_{k=5}^{10} {10 \choose k} 0.25^k \cdot 0.75^{10-k}$$

$$P(A) = P(X = 17) + P(X = 18) + P(X = 19) + P(X = 20)$$

$$P(A) = P(X = 17) + P(X = 18) + P(X = 19) + P(X = 20)$$

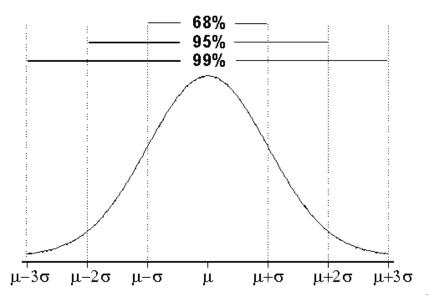
$$P(X = 20) = \binom{20}{20} \cdot 0.75^{20} \cdot 0.25^0 = 0.75^{20}$$

$$P(A) = P(X = 17) + P(X = 18) + P(X = 19) + P(X = 20)$$

$$P(X = 20) = \binom{20}{20} \cdot 0.75^{20} \cdot 0.25^{0} = 0.75^{20}$$

$$P(A) = \sum_{k=17}^{20} {10 \choose k} 0.75^k \cdot 0.25^{10-k}$$

Štandardná odchylka

Odhad parametrov rozdelení

Výberový priemer

$$\overline{X} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^{n} X_i$$

Výberový rozptyl

$$S^2 = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^{n} (X_i - \overline{X})^2$$

Smerodajná odchýlka

$$S = \sqrt{S^2}$$

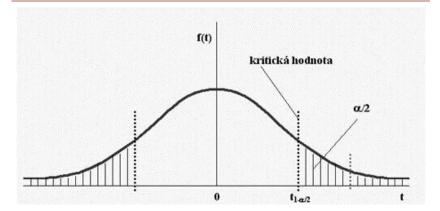
Výberová kovariancia

$$S_{XY} = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^{n} (X_i - \overline{X})(Y_i - \overline{Y})$$

Odhad parametrov rozdelení

Intervalový odhad spoľahlivosti

$$P(G_D < \theta < G_H) = 1 - \alpha$$

Odhad parametrov rozdelení

α		0.02		0.1	
$u_{\alpha/2}$	2.5758	2.3263	1.9599	1.6448	1.299

$$X \sim N(0,1)P(|X| > u_{\alpha/2}) = \alpha$$

$$1 - \alpha = P(-u_{\alpha/2} < U < u_{\alpha/2})$$

$$= P(-u_{\alpha/2} < \frac{\overline{X} - \mu}{\sigma} < u_{\alpha/2})$$

$$= P(\overline{X} - u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}} < \mu < \overline{X} + u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}})$$

Testovacie štatistiky

Ak poznáme hodnotu σ originálnej distribúcie. Potom používame normálnu distribúciu:

$$u = \frac{\overline{X} - \mu_0}{\frac{\sigma}{\sqrt{n}}}$$

Ak ju nepoznáme, tak pre n > 30 použijeme:

$$u = \frac{\overline{X} - \mu_0}{\frac{S}{\sqrt{n}}}$$

Ak je n < 30, tak použieje Študentovu distribúciu pre:

$$t = \frac{\overline{X} - \mu_0}{\frac{S}{\sqrt{n}}}$$

Testovacie štatistiky - Matlab

Hodnoty u_{α} a t_{α}

Kritické hodnotenia je možé zistiť z tabuliek. My to budeme robiť pomocou matlabu.

norminy

norminv(alpha) - vráti kritickú hodnotu pre hladinu alpha pre normálne rozdelenie

tinv

tinv(alpha, n) - vráti kritickú hodnotu pre hladinu alpha pre Študentovo rozdelenie pre výberový súbor s n stupňami volnosti.

Poznámka

Ak chceme napr. obojstranný interval spoľahlivosti 0.95, tak ako alpha použijeme 0.975, resp. [0.025, 0.0975].

$$n = 15, \sigma = 6.253, \overline{X} = 139.13$$

$$n = 15, \sigma = 6.253, \overline{X} = 139.13$$

$$1 - \alpha = P(\overline{X} - u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \le \mu \le \overline{X} + u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}})$$

$$n = 15, \sigma = 6.253, \overline{X} = 139.13$$

$$1 - \alpha = P(\overline{X} - u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \le \mu \le \overline{X} + u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}})$$

■
$$139.13 \pm 2.5758 \cdot \frac{6.253}{\sqrt{15}}$$

$$n = 15, \sigma = 6.253, \overline{X} = 139.13$$

$$1 - \alpha = P(\overline{X} - u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \le \mu \le \overline{X} + u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}})$$

$$139.13 \pm 2.5758 \cdot \frac{6.253}{\sqrt{15}}$$

■
$$134.97 \le \mu \le 143.28$$

Letecká spoločnosť odhaduje priemerný počet cestujúcich. V priebehu 20 dní bol priemerný počet cestujúcich 112 s výberovým rozptylom 25. Nájdite 95%-ný obojstranný interval spoľahlivosti pre priemerný počet cestujúcich μ .

Letecká spoločnosť odhaduje priemerný počet cestujúcich. V priebehu 20 dní bol priemerný počet cestujúcich 112 s výberovým rozptylom 25. Nájdite 95%-ný obojstranný interval spoľahlivosti pre priemerný počet cestujúcich μ .

$$n = 20, S = 5, \overline{X} = 112$$

Letecká spoločnosť odhaduje priemerný počet cestujúcich. V priebehu 20 dní bol priemerný počet cestujúcich 112 s výberovým rozptylom 25. Nájdite 95%-ný obojstranný interval spoľahlivosti pre priemerný počet cestujúcich μ .

$$n = 20, S = 5, \overline{X} = 112$$

$$1 - \alpha = P(\overline{X} - t_{\alpha/2, n-1} \cdot \frac{S}{\sqrt{n}} \le \mu \le \overline{X} + t_{\alpha/2, n-1} \cdot \frac{S}{\sqrt{n}})$$

Letecká spoločnosť odhaduje priemerný počet cestujúcich. V priebehu 20 dní bol priemerný počet cestujúcich 112 s výberovým rozptylom 25. Nájdite 95%-ný obojstranný interval spoľahlivosti pre priemerný počet cestujúcich μ .

$$n = 20, S = 5, \overline{X} = 112$$

$$1 - \alpha = P(\overline{X} - t_{\alpha/2, n-1} \cdot \frac{S}{\sqrt{n}} \le \mu \le \overline{X} + t_{\alpha/2, n-1} \cdot \frac{S}{\sqrt{n}})$$

$$112 \pm 2.093 \cdot \frac{5}{\sqrt{20}}$$

Letecká spoločnosť odhaduje priemerný počet cestujúcich. V priebehu 20 dní bol priemerný počet cestujúcich 112 s výberovým rozptylom 25. Nájdite 95%-ný obojstranný interval spoľahlivosti pre priemerný počet cestujúcich μ .

$$n = 20, S = 5, \overline{X} = 112$$

$$1 - \alpha = P(\overline{X} - t_{\alpha/2, n-1} \cdot \frac{S}{\sqrt{n}} \le \mu \le \overline{X} + t_{\alpha/2, n-1} \cdot \frac{S}{\sqrt{n}})$$

$$112 \pm 2.093 \cdot \frac{5}{\sqrt{20}}$$

■
$$109.65 \le \mu \le 114.34$$

$$n = 10, S = 10.319, \overline{X} = 9.5$$

$$n = 10, S = 10.319, \overline{X} = 9.5$$

$$1 - \alpha = P(\overline{X} - t_{\alpha/2, n-1} \cdot \frac{S}{\sqrt{n}} \le \mu \le \overline{X} + t_{\alpha/2, n-1} \cdot \frac{S}{\sqrt{n}})$$

$$n = 10, S = 10.319, \overline{X} = 9.5$$

$$1 - \alpha = P(\overline{X} - t_{\alpha/2, n-1} \cdot \frac{s}{\sqrt{n}} \le \mu \le \overline{X} + t_{\alpha/2, n-1} \cdot \frac{s}{\sqrt{n}})$$

$$9.5 \pm 2.262 \cdot \frac{10.319}{\sqrt{10}}$$

$$n = 10, S = 10.319, \overline{X} = 9.5$$

$$1 - \alpha = P(\overline{X} - t_{\alpha/2, n-1} \cdot \frac{s}{\sqrt{n}} \le \mu \le \overline{X} + t_{\alpha/2, n-1} \cdot \frac{s}{\sqrt{n}})$$

$$9.5 \pm 2.262 \cdot \frac{10.319}{\sqrt{10}}$$

$$2.118 \le \mu \le 16.881$$

Zo základného súboru s normálnym rozdelením, kde je známy rozptyl $\sigma^2=0.06$ sme urobili náhodný výber s prvkami 1.3, 1.8, 1.4, 1.2, 0.9, 1.5, 1.7. Zistite 95% interval spoľahlivosti pre strednú hodnotu μ .

Zo základného súboru s normálnym rozdelením, kde je známy rozptyl $\sigma^2=0.06$ sme urobili náhodný výber s prvkami 1.3, 1.8, 1.4, 1.2, 0.9, 1.5, 1.7. Zistite 95% interval spoľahlivosti pre strednú hodnotu μ .

$$n = 7, \sigma = 0.245, \overline{X} = 1.4$$

Zo základného súboru s normálnym rozdelením, kde je známy rozptyl $\sigma^2=0.06$ sme urobili náhodný výber s prvkami 1.3, 1.8, 1.4, 1.2, 0.9, 1.5, 1.7. Zistite 95% interval spoľahlivosti pre strednú hodnotu μ .

$$n = 7, \sigma = 0.245, \overline{X} = 1.4$$

$$1 - \alpha = P(\overline{X} - u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \le \mu \le \overline{X} + u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}})$$

Zo základného súboru s normálnym rozdelením, kde je známy rozptyl $\sigma^2=0.06$ sme urobili náhodný výber s prvkami 1.3, 1.8, 1.4, 1.2, 0.9, 1.5, 1.7. Zistite 95% interval spoľahlivosti pre strednú hodnotu μ .

$$n = 7, \sigma = 0.245, \overline{X} = 1.4$$

$$1 - \alpha = P(\overline{X} - u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \le \mu \le \overline{X} + u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}})$$

■
$$1.4 \pm 1.9599 \cdot \frac{0.245}{\sqrt{7}}$$

Zo základného súboru s normálnym rozdelením, kde je známy rozptyl $\sigma^2=0.06$ sme urobili náhodný výber s prvkami 1.3, 1.8, 1.4, 1.2, 0.9, 1.5, 1.7. Zistite 95% interval spoľahlivosti pre strednú hodnotu μ .

$$n = 7, \sigma = 0.245, \overline{X} = 1.4$$

$$1 - \alpha = P(\overline{X} - u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \le \mu \le \overline{X} + u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}})$$

$$1.4 \pm 1.9599 \cdot \frac{0.245}{\sqrt{7}}$$

■
$$1.218 \le \mu \le 1.581$$

Testovanie hypotéz - Matlab

ztest

[h, p, ci] = ztest(X, m, sigma, 'Alpha', alpha', alpha) - vráti výsledok testu pre hypotézu, že dáta vo vektore <math>X sú z normálnej distribúcie so strednou hodnotou m a štandardnou odchýlkou sigma. h obsahuje 1 ak sa hypotéza nepotrvdí pre danú úroveň významnosti alpha, inak 0, ci obsahuje interval spoľahlivosti.

ttest

[h, p, ci] = ttest(X, m, 'Alpha', alpha) - vráti výsledok testu pre hypotézu, že dáta vo vektore <math>X sú z normálnej distribúcie so trednou hodnotou m a a neznámou štandardnou odchýlkou. h obsahuje 1 ak sa hypotéza nepotrvdí pre danú úroveň významnosti alpha, inak 0, ci obsahuje interval spoľahlivosti.

Úloha

Otestuite ztest funkciu na 16. a 17. príklad.

Tvrdíme, že guľôčky vyrobené automatickým sústruhom, majú strednú hodnotu polomeru 10mm. Použitím obojstranného testu významnosti na hladine 0.05 otestujte túto hypotézu ak vo výbere zo 16 guľôčok je priemer ich polomerov 10.3 mm a a) $\sigma^2=1$, b) $S^2=1.21$.

Tvrdíme, že guľôčky vyrobené automatickým sústruhom, majú strednú hodnotu polomeru 10mm. Použitím obojstranného testu významnosti na hladine 0.05 otestujte túto hypotézu ak vo výbere zo 16 guľôčok je priemer ich polomerov 10.3 mm a a) $\sigma^2=1$, b) $S^2=1.21$.

$$n = 16, \sigma = 1, \overline{X} = 10.3$$

Tvrdíme, že guľôčky vyrobené automatickým sústruhom, majú strednú hodnotu polomeru 10mm. Použitím obojstranného testu významnosti na hladine 0.05 otestujte túto hypotézu ak vo výbere zo 16 guľôčok je priemer ich polomerov 10.3 mm a a) $\sigma^2=1$, b) $S^2=1.21$.

- $n = 16, \sigma = 1, \overline{X} = 10.3$
- $1 \alpha = P(\overline{X} u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \le \mu \le \overline{X} + u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}})$

Tvrdíme, že guľôčky vyrobené automatickým sústruhom, majú strednú hodnotu polomeru 10mm. Použitím obojstranného testu významnosti na hladine 0.05 otestujte túto hypotézu ak vo výbere zo 16 guľôčok je priemer ich polomerov 10.3 mm a a) $\sigma^2=1$, b) $S^2=1.21$.

$$n = 16, \sigma = 1, \overline{X} = 10.3$$

$$1 - \alpha = P(\overline{X} - u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \le \mu \le \overline{X} + u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}})$$

$$10.3 \pm 1.9599 \cdot \frac{1}{\sqrt{16}}$$

Tvrdíme, že guľôčky vyrobené automatickým sústruhom, majú strednú hodnotu polomeru 10mm. Použitím obojstranného testu významnosti na hladine 0.05 otestujte túto hypotézu ak vo výbere zo 16 guľôčok je priemer ich polomerov 10.3 mm a a) $\sigma^2=1$, b) $S^2=1.21$.

Riešenie a)

$$n = 16, \sigma = 1, \overline{X} = 10.3$$

$$1 - \alpha = P(\overline{X} - u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \le \mu \le \overline{X} + u_{\alpha/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}})$$

■
$$10.3 \pm 1.9599 \cdot \frac{1}{\sqrt{16}}$$

■
$$9.81 \le \mu \le 10.789$$

Hypotézu nezamietneme

Tvrdíme, že guľôčky vyrobené automatickým sústruhom, majú strednú hodnotu polomeru 10mm. Použitím obojstranného testu významnosti na hladine 0.05 otestujte túto hypotézu ak vo výbere zo 16 guľôčok je priemer ich polomerov 10.3 mm a a) $\sigma^2=1$, b) $S^2=1.21$.

Tvrdíme, že guľôčky vyrobené automatickým sústruhom, majú strednú hodnotu polomeru 10mm. Použitím obojstranného testu významnosti na hladine 0.05 otestujte túto hypotézu ak vo výbere zo 16 guľôčok je priemer ich polomerov 10.3 mm a a) $\sigma^2=1$, b) $S^2=1.21$.

$$n = 16, S = 1.1, \overline{X} = 10.3$$

Tvrdíme, že guľôčky vyrobené automatickým sústruhom, majú strednú hodnotu polomeru 10mm. Použitím obojstranného testu významnosti na hladine 0.05 otestujte túto hypotézu ak vo výbere zo 16 guľôčok je priemer ich polomerov 10.3 mm a a) $\sigma^2=1$, b) $S^2=1.21$.

- $n = 16, S = 1.1, \overline{X} = 10.3$
- $1 \alpha = P(\overline{X} t_{\alpha/2, n-1} \cdot \frac{S}{\sqrt{n}} \le \mu \le \overline{X} + t_{\alpha/2, n-1} \cdot \frac{S}{\sqrt{n}})$

Tvrdíme, že guľôčky vyrobené automatickým sústruhom, majú strednú hodnotu polomeru 10mm. Použitím obojstranného testu významnosti na hladine 0.05 otestujte túto hypotézu ak vo výbere zo 16 guľôčok je priemer ich polomerov 10.3 mm a a) $\sigma^2=1$, b) $S^2=1.21$.

$$n = 16, S = 1.1, \overline{X} = 10.3$$

$$1 - \alpha = P(\overline{X} - t_{\alpha/2, n-1} \cdot \frac{S}{\sqrt{n}} \le \mu \le \overline{X} + t_{\alpha/2, n-1} \cdot \frac{S}{\sqrt{n}})$$

$$10.3 \pm 2.131 \cdot \frac{1.1}{\sqrt{16}}$$

Tvrdíme, že guľôčky vyrobené automatickým sústruhom, majú strednú hodnotu polomeru 10mm. Použitím obojstranného testu významnosti na hladine 0.05 otestujte túto hypotézu ak vo výbere zo 16 guľôčok je priemer ich polomerov 10.3 mm a a) $\sigma^2=1$, b) $S^2=1.21$.

Riešenie b)

$$n = 16, S = 1.1, \overline{X} = 10.3$$

$$1 - \alpha = P(\overline{X} - t_{\alpha/2, n-1} \cdot \frac{S}{\sqrt{n}} \le \mu \le \overline{X} + t_{\alpha/2, n-1} \cdot \frac{S}{\sqrt{n}})$$

$$10.3 \pm 2.131 \cdot \frac{1.1}{\sqrt{16}}$$

■
$$9.71 \le \mu \le 10.88$$

Hypotézu nezamietneme